

Kert és lelkiiség a régi Magyarországon - kollégáink részvételével zajlott le a XVIII. lelkiiség történeti konferencia

2025/05/06



2025. április 25-én került sor a HUN-REN-PPKE Barokk Irodalom és Lelkiiség Kutatócsoport által szervezett XVIII. lelkiiség történeti konferenciára, *Kert és lelkiiség a régi Magyarországon* címmel.

2025. április 25-én került sor a [HUN-REN-PPKE Barokk Irodalom és Lelkiiség Kutatócsoport](#) [1] által szervezett **XVIII. lelkiiség történeti konferenciára, *Kert és lelkiiség a régi Magyarországon*** címmel. A konferencia középpontjában a XVI-XVIII. századi magyarországi irodalom nyomtatott és kéziratos lelkiiségi műveinek vizsgálata állt, különös tekintettel a kertmotívum vallási és szimbolikus jelentésrétegeire.

Az eseményen előadóként képviseltette magát az MNMKG Országos Széchényi Könyvtár Régi Nyomtatványok Tára két munkatársa, dr. Garadnai Erika és dr. Kovács Eszter.



[2]

Dr. Garadnai Erika Az áttérés szőlőskertjében – Bátorkeszi Szegi János Szőlő gerezdje című előadásában a szerző 1675-ben, Bécsben megjelent vitairatát (RMNY 4000) elemezte. A kiadvány szerzője, Bátorkeszi Szegi János eredetileg református lelkész volt, aki külföldi tanulmányait Leidenben végezte, később azonban áttért a katolikus hitre. A nyomtatvány központi metaforája a Krisztus lelki szőlőskertje, amelyben az egyház mint igaz szőlőtő jelenik meg, a belőle fakadó tanítás pedig a leszakítható igaz gerezdekként értelmezhető. Bátorkeszi Széchényi Györgyöt az ajánlásban Mózeshez hasonlította, aki „sok ezer lelket hozott ki az eretnekség sötét országából”, míg önmagát Józsuéval és Kálebbal azonosította, akik az ígéret földjét kémlelték ki, s tanúságot tettek annak gazdagságáról. E képi szerkezet segítségével a katolikus egyházat mutatta be Isten tejjel és mézzel folyó Kánaánjaként.

Az előadás rámutatott arra is, hogy a vitairatban használt szőlőskert-metafora gyökerei a protestáns biblikus-mitizációs hagyományba nyúlnak vissza, amely a XVII. századi magyar irodalomban meghatározó jelentőségű volt. A prezentáció emellett részletesen elemezte a szöveg teológiai és ekkleziológiai érvelését, valamint a konverzió személyes mozzanatait hordozó szerzői gesztusokat.



[3]

Dr. Kovács Eszter *A természet szépsége és a Teremtő dicsérete a XVIII. századi magyarországi biblikus cseh nyelvű versekben, énekekben* című előadásában a magyarországi cseh nyelvű vallásos költészet természetábrázolásait vizsgálta. A XVII. században cseh hatásra kibontakozó szlovák énekköltészet gyakran élt természeti képekkel és szimbólumokkal, ugyanakkor ritkán fordult elő olyan ének, amely kizárólag a természet szépségét vagy a kertművelés örömét állította volna a középpontba. A XVIII. század első felében beköszöntő békés időszak irodalmi hatásaként azonban az énekek tematikája fokozatosan elmozdult a háborús szenvedésektől a mindennapi élet örömei és lelki aspektusai felé.

Az előadás kiemelte, hogy már a XVII. század végén megfigyelhető volt egy új, szlovák anyanyelvű „Hungarus” humánértelmisségi réteg megjelenése, amely egyben olvasója és aktív alkotója is lett az új énekirodalomnak. A prezentáció középpontjában Ján Glozius versei álltak, amelyek az évszakok és hónapok rendjéhez igazodva éneklük meg a természet szépségét és kínálnak hozzájuk kapcsolódó tanulságokat, lelki és életvezetési útmutatással egybekötve.



[4]

A konferencia előadásai jól példázták, hogy a kert mint vallási szimbólum nem csupán teológiai vagy metaforikus értelmezésre kínál lehetőséget, hanem mélyebb bepillantást enged a korszak lelkiiségébe, társadalmi és kulturális viszonyaiba is. A Régi Nyomtatványok Tára munkatársainak részvétele hozzájárult a kora újkori vallási irodalom árnyaltabb értelmezéséhez és új szempontú vizsgálatához, megerősítve az MNMKK OSZK szerepét a tudományos diskurzusban.

Az eredetileg kétnaposra tervezett esemény a Ferenc pápa halála miatt kihirdetett szombati gyásznapi nap következtében egynaposra rövidült. A tanácskozáson néma megemlékezéssel tisztelegtek az elhunyt egyházfő előtt.

Kapcsolódó tartalom:

[A konferencia programja](#) [5]

2025/05/06 - 09:40

Forrás webcím: https://oszk.hu/hirek/kert-es-lelki-seg-regi-magyarorszag-on-18-lelki-segtorteneti-konferencia_250425

Hivatkozások:

[1] <https://btk.ppke.hu/hun-ren-ppke-barokk-irodalom-es-lelki-seg-kutatocsoport>

[2] https://oszk.hu/sites/default/files/Kert-es-lelki-seg-konferencia_250425_03.jpg

[3] https://oszk.hu/sites/default/files/Kert-es-lelki-seg-konferencia_250425_01.jpg

[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Kert-es-lelki-seg-konferencia_250425_04.jpg

[5] <https://nti.abtk.hu/images/hirek/NTI/2025/lelki-seg/kert-konferencia-program-vegleges.pdf>

[6] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>

[7] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon>